

Resan runt Nordkalotten

– till Skridfinnarnas land

Till de nordligaste delarna av vårt land och till vidderna bortom Sveriges yttersta gränser går denna resa. En resa som upptäcker Sampi, som utforskar samernas land och kultur, och som bjuder på de hisnande vyer som de svenska fjällen, norska atlantkusten med Nordkapp och nordligaste Finland visar upp.

Från stenåldersbosättningar till modern gruvbrytning ser vi förutsättningarna för mänskligt liv på dessa karga breddgrader under skilda tider. Nordkalottens natur, kultur, litteratur och historia presenteras under resan genom bussföredrag. God och lokalproducerad mat, och möjligheter att ta del av regionens konsthandverk blir det också.

ÖVERSIKTSPROGRAM

Dag 1. Flyg på morgonen från Stockholm Arlanda till Luleå Kallax. Reseledning från incense möter med buss. Lunch i Gammelstad (Margaretas värdshus). Besök i Gammelstads kyrkby (världsarv).

Buss längs Lule älvdal via Boden och Harads till Jokkmokk (2,5 tim). Stopp vid stenåldersbyn och museet i Vuollerim. Polcirkeln passeras. Ankomst till Jokkmokk. Samisk middag. Inkvartering på Hotell Jokkmokk.

Dag 2. Sightseeing i Jokkmokk: Fjäll- och samemuseet Ajtte, Jokkmokks fjällträdgård, stencenter, Jokkmokks tenn. Till Porjus (40 min). Besök vid kraftstationen/Porjus EXPO. Vidare till Gällivare (40 min). Vi passerar genom nationalparksområdet Lapponia (världsarv). Lunch på Dundret. Vidare till Jukkasjärvi. Ishotellområdet, samekyrkan. Övernattning i Kiruna.

Dag 3. Gruvbesök i LKAB:s gruva. Kiruna kyrka. Till Abisko (ca 1 tim) för lunch. Vi passerar Björkliden och Riksgränsen (30 min). Gränsen mellan Sverige och Norge passeras. Till Narvik (ca 1 tim) för övernattnig.

Dag 4. Krigsmuseet i Narvik. LKAB:s utskeppningshamn. Längs Ofotenfjorden till Tromsø (3 tim). Polarmuseet med utställningar om Fritjof Nansen och Roald Amundsen, bl a. Tromsø Museum. Ishavskatedralen. Vidare mot Alta (4, 45 tim) längs Lyngenfjorden. Färja mellan Svensby och Breivikeidet samt mellan Olderdalen och Lyngseidet. Övernattning i Alta.

Dag 5. Alta Museum med hållristningar. Längs Porsangenfjorden och högplatån Sennalandet till Honningsvåg/Nordkap på Mageröya (3 tim). Nordkapsklippan och Nordkaps hallen. Övernattning i Honningsvåg.

Dag 6. Till Karasjokk (3,20 tim). Samiska nationalmuseet (RiddoDuottar Museet), Samisk konstnerssenter. Till Kautokeino (1, 50 tim). Juhls silvergalleri. Övernattning.

Dag 7. Till Pajala (3, 45 min). Laestadiusmuseet. Struves medianbåge. Via Svanstein och Övertorneå till Kukkolaforseten (3 tim). Avslutningsmiddag på sik. Övernattning

Dag 8. Åter till Luleå via Haparanda och Kalix (2 tim). Hemresa från Luleå Kallax.

PROGRAM

Dag 1. Vi tar oss norrut till residensstaden i Norrbottens län, **Luleå**, med morgonflyg från Stockholm Arlanda. Väl uppe i midnattssolens land möter reseledning från incense och den bekväma buss som kommer att följa oss Nordkalotten runt.

Vårt första stopp ligger bara ca 15 minuters resa bort, på andra sidan Lule älv. **Gammelstad** är som namnet antyder Luleås äldsta delar. Kyrkan från 1492 är Norrlands största stenkyrka, och runt om den är ca 400 kyrkstugor och andra byggnader samlade och utgör världens största kyrkstad, på Unescos:s

världsarvslista sedan 1996. Välkomstlunch på klassiska Margarets värdshus, och därefter ser vi oss omkring i kyrkstaden.

Vår buss fortsätter norrut längs efter **Lule Älvdal**. Vi passerar Boden och Harads. I **Vuollerim** stannar vi till vid det arkeologiska museet, som visar att dessa trakter var bebodda redan för över 6 000 år sedan. Vi passerar **Polcirkeln** innan vi kommer fram till **Jokkmokk**, samernas gamla marknadsplats. Vi inkvarterar oss på Hotell Jokkmokk och intar sedan samisk välkomstmiddag.

Dag 2. Ajte, Sveriges fjäll- och samemuseum berättar om naturen i fjällvärlden, om den samiska kulturen och om det samiska bosättningsområdet i ett ekologiskt helhetsperspektiv. I **Jokkmokks fjällträdgård** kan vi njuta av fjällets växter, inplanterade i en vildträdgård. **Jokkmokks tenn** och **Jokkmokks stencenter** bjuder på gediget hantverk.

Vi fortsätter till **Porjus** för att besöka **kraftstationen/Porjus EXPO** och ta del av vattenkraftens historia i Lule Älvdal. Sveriges första vattenkraftverk byggdes i Porjus 1910-1915 och det gamla ställverket är idag museum över vattenutbyggnadsepoken. På vår vidare färd norrut passerar vi genom en del av nationalparksområdet **Laponia**, klassat som kombinerat natur- och kulturvärldsarv sedan 1996. När vi kommit fram till **Gällivare** äter vi lunch uppe på **Dundret**. Eftersom skidsäsongen bara sträcker sig fram till början av maj här så är nog möjligheterna till skidåkning små den här gången...

Färden går vidare över myrar med låg björskogen. Odlingsgränsen har passerats. Vi åker genom gruvorten Svappavaara och stannar när vi kommer fram till **Jukkasjärvi**. **Ishotellet** lär ha smält för året, men vi besöker området där denna märkliga isskapelse och lyckade turistsatsning uppförs varje år. Vi besöker också **samekyrkan** i Jukkasjärvi med Bror Hjorts berömda altarmålning. Middag och övernattninng framme i **Kiruna**.

Dag 3. Kiruna klassades en gång som världens största stad (till ytan), men inte så längre. På samiska heter platsen Giron, vilket betyder ripa. Vi kommer hit upp mitt i sommaren, då midnattssol, dvs att solen inte går ned under horisonten, råder under fem veckor. Bistrare är det på vintern, då polarnatt, att solen inte går upp över horisonten, gäller under tre veckor.

Malmen och gruvbrytningen är ju själva förutsättningen för Kirunas existens och vi tar oss självfallet ner under jorden i **LKAB:s gruva**. Ovan jord betraktar vi en del av Kirunas berömda arkitektur. **Stadshuset** har klassats som Sveriges vackraste byggnad, i likhet med **Kiruna kyrka** som har en altartavla målad av prins Eugen. Lika stort gillande möter kanske inte Ralph Erskines bostadsområde **Ortdrivaren** från 60-talet, men intressant arkitektur är det. Givetvis får vi grubbla en stund på hur man ska lyckas flytta allt detta, tillsammans med resten av staden. Men flyttas ska det!

Efter att vi lämnar Kiruna längs E 10 västerut öppnar sig den vida fjällvärlden för oss. Vi följer i princip Malmbanan (världens nordligaste elektrifierade järnväg, där 25 % av Sveriges godstrafik går) mot Narvik. Så småningom dyker Torneträsk, Sveriges sjunde största sjö, sju mil lång, upp på höger hand. På vänster hand har vi Lappportens karaktäristiska siluett som signalerar att vi nått den riktiga fjällvärlden. Vi stannar vid **Abisko Turiststation**, startpunkt för Kungsleden för lunch. Vidare västerut passerar vi också skidorterna **Björkliden** och **Riksgränsen**, innan vi når gränsen mellan Sverige och Norge.

Efter att vi kört in i Norge bär det av neråt mot Ofotenfjorden och **Narvik**, där vi intar middag och slår nattläger.

Dag 4. Narvik är främst känt för att vara LKAB:s utskeppningshamn i Atlanten och för att dramatiska händelser utspelade sig i området under andra världskriget, då just kampen om kontrollen över den svenska järnmalmsexporten gjorde att staden utsattes för såväl tyskarnas som de allierades intresse. I samband med den tyska ockupationen av Norge utkämpades Slaget om Norge mellan de båda sidorna. Vi besöker **Krigsmnnesmuseet** och beser **LKAB:s utskeppningshamn**.

Vi fortsätter längs Ofotenfjorden till **Tromsö** – Nordens Paris!. Där besöker vi **Polarmuseet** med utställningar om polarfararna Fritjof Nansen och Roald Amundsen, bl a, samt **Tromsö Museum** och **Ishavskatedralen**. Lunch. Färden går vidare mot Alta längs Lyngenfjorden. Vacker och dramatisk utsikt över den nordnorska kusten. Över två av fjordarna får vi åka färja, mellan Svensby och

Breivikeidet samt mellan Olderdalen och Lyngseidet. Vi är nu uppe på Finnmarksvidda och närmar oss Ishavet. Övernattning i **Alta**, vid laxrika Altaälven. Middag.

Dag 5. Också här, i de yttersta delarna av den europeiska kontinenten, har det bott människor under väldigt lång tid. Vi besöker **Alta Museum** och beskådar de hållristningar, 2000 – 6000 år gamla, som Komsafolket har lämnat efter sig (världsarv). Lunch.

På slingrande vägar genom arktisk natur fortsätter vi längs Porsangenfjorden över högplatån Sennalandet till **Honningsvåg**. Vi var oss slutligen den sista biten ut till resans höjdpunkt och Europas (nästan) yttersta spets ut i Ishavet, **Nordkap** på Mageröya. **Nordkapsklippan** och **Nordkapshallen** besöks. Övernattning i Honningsvåg. Middag.

Dag 6. Vi börjar nu dra oss söderut igen genom sameland. Vi stannar i **Karasjokk**, klassad som de norska samernas huvudstad, där vi besöker Samiska nationalmuseet (RiddoDuottar Museet) och **Samisk kunstnersenter** med samiskt konsthantverk. Lunch. Vi åker vidare till Kautokeino, som också är en mycket viktig plats för samisk kultur. 90 % av befolkningen här talar samiska. I samisk historia har Kautokeino stor betydelse pga upproret här 1852, den enda gång som konflikten mellan samer och den norska staten tagit sig våldsamt och blodigt uttryck. Upproret finns skildrat i Nils Gaups film från 2008. Besök också vid **Juhls silvergalleri**. Middag. Övernattning i Kautokeino.

Dag 7. Resan går vidare ner genom norra Finlands myr- och skogsmarker. Vi kommer så småningom ner till Tornedalens rika kulturbygd. Vid **Pajala** kommer vi över på den svenska sidan. En introduktion till Nordkalottens viktigaste religiösa väckelserörelse och dess ledande gestalt får vi när vi besöker **Laestadiusmuseet**. Givetvis anknyter vi i Pajala också till modernare kulturpersonligheter från bygden, främst Mikael Niemi och hans skildringar från Tornedalen, som *Populärmusik från Vittula*. I Pajalatrakten passerar vi ytterligare ett världsarv på UNESCO:s lista, Struves medianbåge. Bågen utgörs av ett antal mätpunkter som anlades i en kedja från Ukraina till Nordnorge mellan åren 1816 och 1855 på uppdrag av den ryske astronomen Friedrich Georg Wilhelm von Struve. Syftet var att bestämma jordens rundning. Mätpunkterna bildar en kedja på 2 822 km. När den anlades gick den genom två länder (Sverige-Norge och Tsarryssland), nu sträcker den sig genom 10 länder. Lunch.

Via **Svanstein** (där vi besöker **Dränglängan**, en gedigen tornedalsk 1800-talsmiljö med Nordens största konstutställning av vrilskulpturer och designat konsthantverk) och **Övertorneå** (där vi tittar på den gamla träkyrkan med sin unika orgel från 1600-talet) kommer vi fram till **Kukkolaforsen**, berömd för sina stora sikfångster. Här finns ett fint fiskemuseum som berättar om fiskens betydelse för Torneälvens dalgång. Resans avslutningsmiddag bjuder förstås på nyfångad sik i alla former. Möjligheter till bad i Kukkolaforsens berömda bastu (världens bästa?) och dopp i Torneälven. Övernattning.

Dag 8. Besök i **Haparanda/Torneå**, de två gränsstäderna som nu byggs ihop till en gemensam, expansiv, gränsöverskridande stad. Språkgränsen mellan finsk- och svensktalande passerar i **Säivis**. Lunch i **Sangis**. Åter till Luleå längs E 4-an via **Kalix**. Hemresa från Luleå Kallax under eftermiddagen.

Med reservation för ändringar.

RESFAKTA

I resan ingår:

- Flyg Stockholm – Luleå - Stockholm.
- Transport med egen buss Nordkalotten runt från Luleå Kallax och tillbaka.
- Del i dubbelrum, turistklass med frukost.
- Åtta luncher , samt sju middagar .
- Alla i resans program angivna inträden och transporter.
- Innehållsrikt dokumentationsmaterial med litterära texter, artiklar och kartor.
- Svensk Nordkalottkunnig reseledning.

I resans pris ingår inte:

- Anslutningsflyg.
- Måltidsdryck.

incense.se

Incense följer Konsumentverkets allmänna villkor för paketresor.

Incense har ställt lagstadgad resegaranti till Kammarkollegiet.

För Särskilda och allmänna resevillkor, se www.incense.se

All text © incense Kalix Sverige 2011.